

L' ART DEL PAGÈS

SECCIO DOCTRINAL, AGRONOMICA Y BIBLIOGRAFICA.

¡Mori Espanya!

No s' assustin ni recelin nostres lectors ab l' epígrafe d' aquest escrit, però si tremolin de vergonya. Es la veu del emigrant á qui las circunstancias l' obligan á deixar ab recansa la seva llar, abandonant ab greu, sa pàtria y sas afeccions mes gratas. Es lo clam del desterrat per forsa, tot allunyantse, quan se 'n va á buscar un rosegó de pá pera sa esposa y sos fills. Es lo crit de l' ànima en pena, acongoixada per tanta desdritxa y aburrida de tant sufrir. Es lo ressó que no 's pert, mentres s' ovira en l' horitzont la nau que se l' emporta de casa seva, fins que per la distancia no pot la corrent aèrea fer arribar á nosaltres lo plany del desterrat. Es, en fi, lo crit de ignominia que surt del fons del cor d' uns espanyols, tramés per l' ayre á altres espanyols. dels quals los va separant l' abim dels mars y los designis de la malehida terra.

Fa temps que, sense ser endevinadors, venim profetisant la mala fatxa que presenta 'l pays y aquestas ja son guspiras pera 'l pervindre, no llunyà, en que irremissiblement deu esclatar la tempesta, en vista de la mala cara dels temps, si un altre Franklin no vé á in-

ventar un nou *para-llamps* pera aturar la *pedregada* que s' está formant sobre nostres caps, pera caure al damunt d' ells, esmicolant nostra existencia. De per tots cantons s' aixecan planyívolas veus que enterneixen las pedras, sino als homes. Recorréu los mes apartats recons d' Espanya y no trovaréu cap amagatall de sas provincias que no clami contra una cosa ó altre, en lo tocant als interessos de sa agricultura; mes que abatuda, abandonada á sas propias forsas y plagada de mals y danys: sense que s' escolti al pobre pagés de la manera deguda y si tan sols *com qui sent ploure*, vulgarment dihent.

Fa temps que la classe agricultora; suferta, com qui está avesat á las fadigas del camp y colrada per lo baf de la terra; aguanta y calla per temperament. Mentres pot sostenirse, no diu res; quan s' esclama, no se la escolta: fins que ja no podent mes, se 'n va lluny pera no morir-se de fam, renegant de tot, com los desesperats.

Aixó es lo que acaba de passar á Málaga. Llegeixis en lo diari *El Mercantil Valenciano*, lo que transcribim á continuació:

Segons un periódich malaguenyo, molts dels emigrants de Málaga embarcats en lo vapor «Solferino,» quan aquesta embarcació emprengué sa marxa pera Buenos-Aires, sortiren á cuberta cridant com energúmens:

¡Mori Espanya! ¡Morin los cacichs! ¡Mori 'l pays que deixa morir als pobres.!

Ja s' havia allunyat lo vapor un bon tros y la inmensa cridoria no parava, sentintse clar y distintivament los repetits *mueras á España*.

¡Quina desgracia y quina vergonya!

Y ¿encara hi ha qui crega en certas cosas, que *tanta sangre nos cuestan?*—T.

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Lo mildiu en las tomateras y patateras.

Mr. Millardet, professor de la Universitat de Burdeus, que tanta anomenada ha alcançat per son descobriment de la eficacia de las sals de coure pera combatre 'l mildew en los ceps, dedica un capítol en sa obra *Instrucció práctica pera 'l tractament del mildew, del rot y de la antracnosis de la vinya*, á tractar del mildew en las patateras y tomateras, y al pas dona també lo remey pera ell, que es semblant al del cep.

Obran, com en aquella, verdaderas maravellas los preparats de coure.

Peró lo caldo bordelés no se fixa lo suficient sobre las fullas, que s' aclivellan ab la creixensa de la planta en los punts que tocaren las gotas depositadas sobre ellas, y es difícil repartirlo per totas parts. Obta, donchs, Mr. Millardet per las sustancias polsosas, preferint sobre tot la sulfosteatitis (*)

Hem vist, diu, quanta importancia té lo tractar preventivament la peronóspora del cep, avans de la aparició del paràssit en las vinyas. Lo mateix exactament convé pera 'l tractament de la peronóspora de las patatas y tomátechs.

Respecte á la tomatera, hi ha que tenir cuydado en comensar la pulverisació en los planters, però ab precaució y ab molt poch polvo, repetintla cada tres ó quatre dias. Colocadas ja las plantas en la terra en que han de viure, será bó fer las pulverisacions mes abundants, cada vuit ó deu dias, tenint cuydado de repartir lo polvo especialment sobre 'ls brots desarrollats després de la última operació. Quan las plantas arribin á sa total alsada y presentin alguns fruyts complerts, podrá suspendre's lo tractament.

Per lo que se refereix á la patatera, no deurán comensarse las aplicacions fins á últims de Maig, á menos d' un temps càlit y humit á la vegada. Com aquesta planta no alcanza mes que la meytat de la altura de la tomatera, sembla li bastarán

(*) Sobre aquest producte, vegis lo que diguerem en lo número 368 corresponent al 23 de Mars últim.

duas ó tres aplicacions. Mr. Caseaux Casalet ha obtingut un éxit complert en 1888, per duas aplicacions de caldo bordelés ab tres kilógrams de sulfat de coure y un y mitx de cals per 100 litres d' aygua.

Segons diu á continuació, hi ha que tenir present pera las duas plantas de que tractém, que se deu, després d' haver repartit lo polvo en la cara superior de las fullas, aplicarlo per sota per medi de la manxa, pera posarlo igualment en la cara inferior. La cantitat de polvo es, poch mes ó menos la mateixa que pera la vinya. A una dosis massa forta la sulfosteatita crema moltas vegadas los órgans mes tendres Convé, donchs, guardarse d' empolvar massa.

Lo mateix que pera la vinya, aconsella y recomana la operació per lo mati dejorn, cuan estiguin encara las fullas plenas de rosada, ó sinó, per la tarde en la hora del crepuscul vesper-tí ó siga després de la posta de sol

Trasladém á nostrés horticultors aquestos consells per si los hi poden servir d' alguna cosa.—F. S.

Los ceps americanos resistentis al mildiu.

De las malalties criptogámicas que mes danys causan á las vinyas es sens dupte 'l *mildiu*. Aquest any ha invadit ja la major part de las vinyas de la comarca, destruhint aproximadament la tercera part de la cullita.—Alguns propietaris han acudit á temps al ús del *sulfat de coure* y han lograt detenir la marxa destructora de tan terrible parássit, però la majoria dels parcers, apesar de la insistencia de llurs propietaris en que fessen ús del aludit remey, no han fet mes que contemplar com la plaga va destruhint los últims y mes resistentis tronchs de sas vinyas, de manera que alguns propietaris, en vista dels perjudicis que 'ls devenen, per causa de la apatía dels seus parcers, s' han decidit imposarlos pera l' any próxim, novás condicions de parcería, essent una de tals la de sulfatar las vinyas á lo menos tres vegadas al any.

Está eridantnos la atenció en las nostras plantacions, que al costat de *ceps* fortament atacats se vehuen algunas classes d' *americanos* completament netas y altres molt poch atacadas, per

lo tant creyém de gran importancia lo donar á coneixer las que son atacadas, las que ho son poch y las que no ho son, tant del país com del Nou Continent, y al objecte exposém seguidament lo que hem observat en los ceps americanos que cultivém en gran escala desde 1882.

Productors directes negres.

Admesos com resistents á la filoxera. Lo Jacquez, que fins al present havia estat molt poch atacat, aquest any es un dels ceps mes invadits.—*L' Othello Delawarre*, Cornucopia, Cuningham y York Madeira no han estat atacats.

Productors directes blanchs.

Resisteixen perfectament, lo *Noah*, *Triomf* y *Elvira*.

Híbrids de Bouschet.

Han estat poch atacats l' *Alicant Bouschet*, *Alicant Henry Bouschet*, *Terret Bouschet*

Lo Muscat Bouschet, Aramon Tintorer Bouschet y lo *gran negre* no 'ls hem vist atacats

Porta-empelts.

Tampoch son atacats del mildiu cap de las varietats de *Riparia* (roja portalis), tomentosa, Glaba, ó gloria de Montpeller, Solonis (Gaston Bazille), Vialla y la *Rupestis*

Vilassár 15 Juliol 1889.

PERE ALMERA.

SECCIÓ DE NOTÍCIAS AGRÍCOLAS.

Exempció de contribucions.—Del article 6.º del Reglament de la Contribució territorial de 1885 se despren que deuen disfrutar exempció parcial, durant 10 anys, totas aquellas vinyas que havent sigut destruhidas per la filoxera, sigan replantadas ab ceps americanos, pagant durant aquest periodo de temps los aixís replantats, segons la calitat d' ells, y tenint en compte 'l conreu á que avans haguessin estat dedicats.

Si aquesta lley se cumplís sense entorpiments per part de las Administracions d' Hisenda, los perjudicats aliviarian la

seva sort; mes com, per desgracia, tot lo que siga afavorir al agricultor, en nostre pays es una ilusió queda en lletra morta. Unida de veras la classe pagesa, de segur fariam ressucitar dita ley. D'altre modo pagarem lo que no deurém, ni podrém, cuan ja no tindrem vinyas.

Lo mildiu á Suissa.—Per decret de 4 de Maig se disposá lo tractament dels ceps pera preservarlos del mildiu en tot lo Cantó de Suissa.

Se donaren las instruccions, que no son altrás que las que ja coneixiam aquí, y s' obliga á tots per igual á tractar sas vinyas.

Al que per falta de recursos deixa de ferho, los Municipis se encarregan de las operacions, descomptant del fruyt en primer terme aquestos gastos.

Heus aquí un gran exemple que imitar per part de nostres Governants; quins, á bon segur, ne farán cas omís á Espanya, á pesar de ser eminentment vitícola y ser la Constitució del Estat, molt diferent de la d' aquella República Federal.

Maquinaria agrícola.—Diu *El Torroellense* de Torróella de Montgrí:

Pot dirse que está ja terminada en nostres camps la operació de la sega, haventse verificat ab molta rapidesa aquest any, degut al empleo d' algunas máquinas segadoras que, á mida que se van coneixent sos beneficiosos resultats, aumenta 'l número d' ellas en aquesta comarca.

La máquina batadora, de la que n' es propietari nostre amich D. Joaquim Borrás, ha sigut objecte d' importants modificaciones que han de redundar en benefici de son empresari y de cuants utilisin los serveys d' aquella. Son molts los agricultors que se disposan á ferho.

A pesar de que l' any ha estat sempre plujós, la present collita deixa satisfets á molts.

En altre lloch del mateix períodich s' hi trovan las condicions y preus que regirán en la present temporada, y son los següents:

Per cada 17 cuarteras de grá, ne percibirá una la Empresa.—Per cada quintá de blat s' abonarán 3 rals.—Per ségol ú ordi s' abonarán 2 y 1/2 rals.—Per lo dret d' era se pagarà lo 1 per 100, grá.

Los que desitjin utilisar la máquina deurán avisar ab dos dias d' anticipació. No s' admeterá material fins lo moment senyalat á cada un per la batuda. Será obligació del interessat recullir la palla una vegada verificada la batuda en tot son material, podent disposar de 24 horas solament pera ferho.

Los vinyats del Panadés.—Diu nostre colega *El Labriego* de Vilafranca:

La cuestió del *mildiu* continua tenint alarmats als agricultors tots de nostra comarca.

L' estat dels vinyats desde nostra última revista en res ha minvat, ants al contrari, favorida tan destructora plaga per la humitat y calor d' aquestos últims dias, ha prés tal increment y posat en tal estat los vinyats, que se considera la vinenta cullita de ví en la major part d' ells enterament perduda. Mentres que tan terrible malaltía en uns vinyats presentant encara sas fullas cert bon aspecte, ha atacat los tendres rahims, destruintlos rapidament, en altres s' observan los efectes de la *Peronospora* en los sarments y en los pámpols, los quals van secantse y cayent poch á poch. Vinyats hem vist qual vegetació está ja completament paralisada presentant lo mes trist aspecte.

Si bé entre la classe agricultora en general, vist los desastrosos efectes de la plaga, regna la major desconfiansa respecte 'ls efectes del sulfat de coure, hem de fer constar per nostra part que sent lo remey «preventiu» y no «curatiu» no ha pogut prestar en lo present any sos bons efectes per trovarse ja la inmensa majoría de las vinyas, al practicar la primera operació, casi complertament invadidas. Creyém que en anys successius los que desitjin probar de nou en sas fincas los mes ó menos efficassos ausilis del sulfat de coure pera combatre 'l mal, han de practicar la primera operació desde mitjans á últims de Maig.

VINS

¡Alerta culliters!

De distints punts de Fransa anuncian la escassetat de vins d' aquell pays, repetint que la cullita vinenta promet ser escassa. Aixó fa creure que la exportació de nostres vins será activa y las demandas d' importancia continuarán ab augment progressiu.

Actualment son molt sollicitats los vins superiors, donchs las existencias de las bonas classes escassejan en la vehina República, lo qual ha fet animar algun tant nostres mercats.

Tingan present nostres culliters aixó, en vista de la mala anyada que se 'ns presenta; però no olvidin, los que encara tingan existencias al celler, que no deuen ser massa exigents en los preus, donchs los vins artificials tornan á estar en boga, trayent lo cap en la provincia de Tarragona, segons noticias que tenim rebudas. En altres parts se preparan també á la falsificació en vista de la marxa favorable del negoci.

Aquestos son consells que L' ART DEL PAGÉS se creu obligat á donar als culliters y productors de bona fé, pera que no extremen sas pretensions, á fi de no tenirse de quedar ab lo vi al celler, com fins ara, á pesar d' haverhi demanda.

Totas las cosas tenen lo seu límit y de la exageració ne surt la falsificació. A bon preu, vendre. Qui no necessiti diners, pot venir veure millor y esperar la cullita vinenta.

CALENDARI DEL VINICULTOR

JULIOL.

Durant aquet mes, com no siga per una necessitat imprescindible, no convé tocar los vins, però sense olvidar de reomplir las botas.

Recomaném únicament que la temperatura dels cellers se sostinga lo mes baixa possible, obrint las finestras á las nits y tancantlas á la matinada per medi d' estoras un poch separadas de las vidrieras ó finestrons, si 'ls hi toca 'l sol durant lo dia y sobre tot produhint una corrent d' aire *fresch*, sempre que siga possible.

Si lo celler es sech, será útil regarlo cada dia mentres duran las calors, á fi d' obtenir certa humitat que ajuda á la bona conservació de las botas sobre tot si están buydas

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31. —BARCELONA.